

На нові продукти розроблено ТУУ 10.3-01566330-284:2013 «Пюре з плодово-ягідної сировини заморожені дрібнодисперсні». Проведені виробничі випробування в промислових умовах на провідних підприємствах України.

Р.Ю. Павлюк, д-р техн. наук, проф. (ХДУХТ, Харків)

В.В. Погарська, д-р техн. наук, проф. (ХДУХТ, Харків)

О.О. Юр'єва, канд. техн. наук, доц. (ХДУХТ, Харків)

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОБНИЦТВА ПЛАВЛЕНИХ СИРНИХ ПРОДУКТІВ БЕЗ СОЛЕЙ-ПЛАВИЛЬНИКІВ

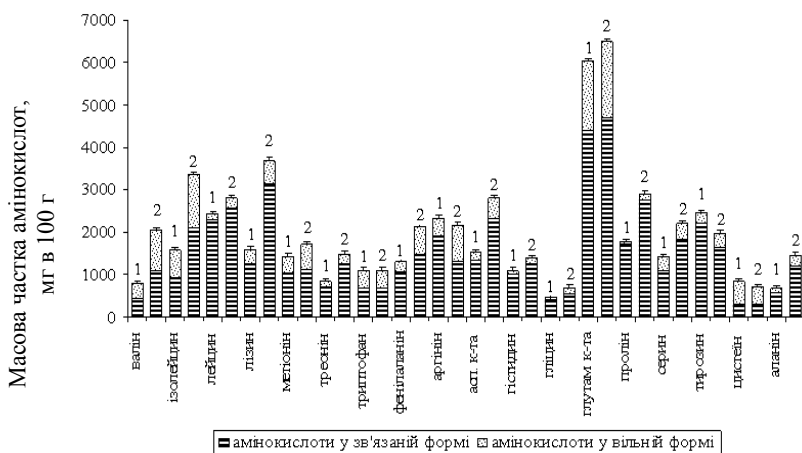
Робота присвячена розробці інноваційних технологій виробництва плавлених сирних продуктів без солей-плавильників з використанням заморожування і кріомеханодеструкції.

Головним в роботі було максимально зменшити кількість солей-плавильників при підготовці твердих сичугових сирів (ТСС) до плавлення за рахунок використання інноваційних технологічних прийомів заморожування і низькотемпературного подрібнення, які дозволяють здійснити руйнування ПККФК до окремих амінокислот і простих пептидів та здійснити процес плавлення з мінімальною кількістю солей-плавильників або без них.

В роботі вивчено вплив заморожування і кріомеханодеструкції твердих сичугових сирів на зміну параказеїнаткальційфосфатного комплексу, трансформацію зв'язаних амінокислот у вільну форму при підготовці ТСС до плавлення (рис.).

Встановлено, що при заморожуванні та низькотемпературному подрібненні ТСС відбувається загальне збільшення амінокислот, що знаходяться у зв'язаному та у вільному стані відповідно в 1,3 та 1,6 раз. При цьому збільшення масової частки окремих амінокислот білку, що знаходяться у вільному стані складає до 2,5 раз, амінокислот у вільній формі до 2,9 раз по відношенню до вихідної сировини (ТСС до заморожування). Виявлено механізм цього процесу, який пов'язаний з механокрекінгом. Показано, що при заморожуванні і кріомеханодеструкції паралельно з механолізом білку, деструкцією частини білка до окремих амінокислот і простих пептидів відбувається зменшення в молекулах білка масової частки гідрофільних залишків амінокислот (C_n), збільшення гідрофобних залишків (C_m) і зменшення співвідношення між ними (C_n/C_m). Відповідно до теорії Е.Г. Фішера

встановлено, що заморожування і кріомеханодеструкція призводять до збільшення радіуса, обсягу білкової молекули, радіуса її ядра, а також до зменшення показника заповнення ядра гідрофобними залишками. Встановлена зміна форми білкових молекул вихідного твердого сичужного сиру від витягнутих еліпсоїдів до надмолекулярних структур після заморожування і кріомеханодеструкції.

Рисунок – Зміна параказеїнаткальційфосфатного комплексу та трансформація зв'язаних амінокислот білку твердих сичужових сирів у вільну форму під впливом заморожування і кріомеханодеструкції: 1, 2 – твердий сичужовий сир вихідний (1) та після заморожування і кріомеханодеструкції (2)

Модельними дослідями встановлено, що комплексне використання заморожування і кріомеханодеструкції дозволяє не тільки зменшити кількість солей-плавильників, а взагалі їх виключити. Зазначені технологічні прийоми заморожування і кріомеханодеструкції було використано при розробці технології плавлених сирних продуктів (сирно-овочевих начинок для кондитерських виробів «ПанКейк», сирних соусів-дресингів, пастоподібних плавлених сирів.

Розроблено технологію, технологічні схеми та рецептури плавлених сирних продуктів без застосування солей-плавильників (сирно-овочевих начинок для кондитерських виробів «ПанКейк», сирних соусів-дресингів, пастоподібних плавлених сирів) з використанням заморожування і низькотемпературного подрібнення з застосуванням дрібнодисперсних ароматичних добавок з часнику та фітодобавок з

рослинної пряно-ароматичної та каротиноїдної сировини, вивчено їх якість та термін зберігання, обґрунтовано технологічні параметри, підібрано обладнання. Розроблено нормативну документацію на начинки сирно-овочеві для кондитерських виробів «ПанКейк» (ТУУ 15.5-015566330-275:2012) та сирні соуси – дресинги (ТУУ 15.5-01566330-259:2010), проведено апробацію у виробничих умовах ТОВ ВКГ «Лісова казка», АТЗТ «Хладопром», СУП «Полюс ЛТД», ТОВ «Укрмолпродукт» (м. Дубно). Нові види сирно-овочевих начинок для кондитерських виробів «ПанКейк» впроваджені в серійне виробництво ТОВ ВКГ «Лісова казка» (м. Харків).

Р.Ю. Павлюк, д-р техн. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

В.В. Погарська, д-р техн. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

О.О. Юр'єва, канд. техн. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

ВИВЧЕННЯ ВПЛИВУ РІЗНИХ ШВИДКОСТЕЙ ЗАМОРОЖУВАННЯ ПРЯНИХ ОВОЧІВ НА КІЛЬКІСТЬ МІКРООРГАНІЗМІВ ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ БАР

Робота присвячена вивченню впливу різних швидкостей заморожування пряних овочів на кількість мікроорганізмів та збереження БАР при розробці технології дрібнодисперсних ароматичних добавок із часнику.

В ХДУХТ розроблена технологія дрібнодисперсних ароматичних добавок з часнику, яка включає кріогенне (дрібнодисперсне подрібнення до розміру часток 5...50 мкм) висушеного сублимаційним сушінням часнику замороженого при раціональних режимах (рис. 1).

В роботі вивчено вплив швидкості та кінцевої температури заморожування з застосуванням рідкого азоту на кількість мікроорганізмів (рис. 2).

Встановлено, що заморожування часнику з повільною швидкістю (0,2 і 2° С/хв) до температури від –18 до –40° С призводить до незначного зниження кількості мікроорганізмів (на 2...5%), а заморожування з більш високою швидкістю (5 і 10° С/хв) до кінцевих температур –25° С і –40° С призводить до загибелі до 60% мікроорганізмів (рис. 2).